

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Asan/25/2018
Identifikačné číslo spisu: 6017200686
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Milučký
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6017200686.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci sťažovateľa (predtým žalobca): 1. SPS services s.r.o., so sídlom SNP 1301, Žiar nad Hronom, IČO: 44 262 884, zastúpeného AK IURISTICO s.r.o., so sídlom Cimborkova 13, Košice, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, so sídlom Masarykova 10, Košice, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. PO/BEZ/2017/5184, O-555/2017 zo dňa 6. septembra 2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti výroku rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 24S/152/2017-94 zo dňa 31. júla 2018 o nároku na náhradu trov konania, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť proti výroku rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 24S/152/2017-94 zo 31. júla 2018 o nároku na náhradu trov konania z a m i e t a.

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „správny súd“) rozsudkom č.k. 24S/152/2017-94 zo 31. júla 2018 podľa § 191 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 191 ods. 3 písm. a/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. PO/BEZ/2017/5184, O-555/2017 zo 6. septembra 2017, ako aj rozhodnutie Inšpektorátu práce Banská Bystrica č. 115/17-1.0/pok/r. IPBB_UPS/ROZ/2017/121 zo dňa 20. júna 2017 a vec vrátil prvostupňovému orgánu verejnej správy na ďalšie konanie a vo veci úspešnému žalobcovi podľa § 167 ods. 3 písm. a/ SSP náhradu trov konania nepriznal.

2. V odôvodnení rozsudku správny súd uviedol, že v preskúmvanej veci prvostupňový orgán verejnej správy na základe vykonanej inšpekcie v dňoch 15. novembra 2016 až 12. decembra 2016 zistil, že o. i. žalobca porušil zákaz nelegálneho zamestnávania podľa § 3 ods. 2 v spojení s 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

(ďalej len „zákon č. 82/2005 Z.z.“) v znení účinnom do 31. decembra 2017 tým, že odo dňa 2. novembra 2016 využíval závislú prácu fyzickej osoby N. V., s ktorou mal založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu (pracovná zmluva so začiatkom pracovnoprávneho vzťahu odo dňa 1. novembra 2016) a do registra Sociálnej poisťovne bola prihlásená až dňa 2. novembra 2016 v čase o 13:30:28 h., pričom nebola prihlásená do registra Sociálnej poisťovne pred začatím výkonu práce. Podľa evidencie pracovného času predloženej zamestnávateľom za mesiac 11/2016 zamestnankyňa začala pracovať po prvýkrát dňa 2. novembra 2016 od 9. hodiny do 17. hodiny a podľa prihlášky RL FO do registra Sociálnej poisťovne bola zamestnávateľom prihlásená dňa 2. novembra 2016 až o 13:30:28 h. Počas výkonu predmetnej inšpekcie prvostupňový orgán verejnej správy u žalobcu zistil zároveň porušenie povinností stanovených v § 152 ods. 1 a 2 Zákonníka práce (nezabezpečovanie stravovania šiestim zamestnancom), pričom za predmetné správne delikty bola rozhodnutím prvostupňového orgánu verejnej správy žalobcovi uložená sankcia - pokuta vo výške 2 500,- Eur, ktoré rozhodnutie na základe podaného odvolania potvrdil žalovaný napadnutým rozhodnutím, ktoré je predmetom preskúmovacieho konania.

3. Ďalej uviedol, že zákon č. 82/2005 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2017 v cit. ustanovení § 2 ods. 2 písm. b/ za nelegálne zamestnávanie považoval zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu a nesplnil povinnosť podľa osobitného predpisu (§ 231 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení). Dňa 1. januára 2018 nadobudol účinnosť zákon č. 294/2017 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 82/2005 Z.z., ktorým sa zmenila definícia nelegálneho zamestnávania, pričom za nelegálne zamestnávanie sa v zmysle cit. ustanovenia § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z.z. s účinnosťou od 1. januára 2018 považuje zamestnávanie právnickou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu a neprihlásila ju do registra poisťencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia do 7 dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu (§ 231 ods. 1 písm. b/ zák. č. 461/2003 Z.z.) na prihlásenie do tohto registra, najneskôr však do začatia kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, ak kontrola začala do 7 dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu na prihlásenie do tohto registra. Dodal, že v preskúmvanom prípade nie je sporné, že žalobca zamestnankyňu N. V., ktorej závislú prácu využíval dňa 2. novembra 2016 od 9.00 h. do 17.00 h., a s ktorou mal založený pracovnoprávny vzťah (pracovnú zmluvu zo dňa 30. októbra 2016, s nástupom práce 1. novembra 2016) prihlásil do registra Sociálnej poisťovne v ten istý deň, a to 2. novembra 2016 o 13:30:28 h., t.j. splnil povinnosť prihlásiť zamestnankyňu do registra podľa osobitného predpisu (§ 231 ods. 1 písm. b/ zák. č. 461/2003 Z.z.) dodatočne, a to v lehote 7 dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu na prihlásenie do tohto registra, pričom v čase začatia kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania u žalobcu už bola táto zamestnankyňa do registra Sociálnej poisťovne prihlásená. Na základe uvedeného konštatoval, že v prípade, ak by bol v čase rozhodovania orgánov verejnej správy účinný právny predpis upravujúci nelegálne zamestnávanie (resp. definíciu nelegálneho zamestnávania) zákon č. 82/2005 Z.z. v znení zákona č. 294/2017 Z.z. (účinného od 1. januára 2018), konanie žalobcu by nebolo možné považovať za konanie porušujúce zákaz nelegálneho zamestnávania. Vzhľadom na skutkové okolnosti prípadu teda dospel k záveru, že prichádza do úvahy aplikácia trestnoprávnej zásady aplikácie neskoršieho zákona, ak je pre páchatelia priaznivejší. Prvostupňový orgán verejnej správy, ani žalovaný v čase rozhodovania o správnom delikte žalobcu, nemohol na túto zásadu prihliadať.

4. Zároveň dal do pozornosti, že správny súd v zmysle § 195 písm. c/ SSP vo veciach správneho trestania, teda vo veciach, v ktorých na základe podanej žaloby preskúmava zákonnosť rozhodnutia orgánu verejnej správy, ktorým bolo rozhodnuté o vine a treste za správny delikt, nie je viazaný žalobnými bodmi, ak ide o základné zásady trestného konania podľa Trestného poriadku, ktoré je potrebné použiť na správne trestanie. Správny súd teda v preskúmvanej veci v situácii, keď zákon, ktorý bol použitý orgánom verejnej správy, bol po právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy zmenený, je povinný prihliadnuť k trestnoprávnej zásade vyjadrenej v čl. 50 ods. 6 Ústavy SR, podľa ktorého sa trestnosť činu posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin

spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie. „Trestnoprávna zásada aplikácie neskoršieho zákona, ak je pre páchatel'a priaznivejšia, ustanovená v cit. čl. 50 ods. 6 Ústavy SR sa vzťahuje na všetky delikty verejného práva, teda aj na ukládanie sankcií za porušenie povinností vo vzťahu chránených správnym právom. Z uvedeného vyplýva, že trestnoprávna zásada aplikácie neskoršieho zákona, ak je pre páchatel'a priaznivejšia, sa vzťahuje aj na správne delikty, a to aj v prípade, ak to zákon výslovne neustanovuje, keďže povinnosť aplikácie tejto zásady vyplýva priamo z ústavy.“ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 6Sžo/51/2011 zo dňa 22.08.2012). Obdobne podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 3Sžf/32/2007 zo dňa 24.04.2008 „trestnoprávna zásada aplikácie neskoršieho zákona, ak je pre páchatel'a priaznivejšia, sa vzťahuje aj na správne delikty, a to aj v prípade, ak to zákon výslovne neustanovuje. Povinnosť aplikácie tejto zásady vyplýva priamo z ústavy.“ Zároveň správny súd poukázal na Nález Ústavného súdu SR sp.zn. III. ÚS 120/2010, v ktorom ústavný súd vyslovil právny záver: „Všeobecný súd pri realizácii základného práva na súdnu ochranu podľa Ústavy SR a podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je povinný aplikovať ústavnú požiadavku jednoduchého práva, že každý má právo na rozhodnutie podľa relevantnej právnej normy. Ak došlo k zmene právnej úpravy, všeobecný súd musí na túto skutočnosť reagovať a jeho reakcia musí nájsť odraz v zdôvodnení rozhodnutia.“ Rovnako Najvyšší správny súd ČR (pri obdobnej právnej úprave) vo svojom uznesení č.k. 5AS 104/2013 zo dňa 16.11.2016 konštatoval: „Rozhoduje-li krajský soud ve správním soudnictví o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, kterým bylo rozhodnuto o vině a trestu za správní delikt v situaci, že zákon, kterého bylo použito, byl po právní moci správního rozhodnutí změněn nebo zrušen, je povinen přihlídnout k zásadě vyjádřené ve větě druhé čl. 40 ods. 6 Listiny základních prav a svobod, podle níž se trestnost činu posoudí a trest ukládá podle právní úpravy, která nabyla účinnosti až poté, kdy byl trestný čin spáchan, je-li to pro pachatele příznivější.“ Správny súd zároveň poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zverejnené pod č. 52 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 6/2018: „Nelegálna práca a nelegálne zamestnávanie, hoci by bolo i preukázateľne zistené inšpektorátom práce v čase výkonu inšpekcie, ako i v čase rozhodovania správneho orgánu o uložení sankcie za správny delikt, avšak ak v čase rozhodovania správneho súdu už nie je konanie sťažovateľa deliktuálnym konaním, a to vzhľadom na novšiu priaznivejšiu úpravu pre sťažovateľa ako páchatel'a, ktorá dekriminalizovala jeho deliktuálne správanie, musí na túto skutočnosť správny súd prihliadnuť ex lege, hoci túto skutočnosť sťažovateľ vôbec nenamieta. Ide tu o rešpektovanie princípov správneho trestania a aplikáciu inštitútu nepravnej retroaktivity, ktorá je prípustná, ak je v prospech páchatel'a, ktoré skutočnosti vyplývajú z čl. 50 ods. 6 Ústavy SR, ako i z príslušných medzinárodných dokumentov.“ Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a na potrebu aplikovať na preskúmanú vec základné zásady trestného konania, v tomto prípade trestnoprávnu zásadu aplikácie neskoršieho zákona, ak je pre páchatel'a priaznivejšia, správny súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím prvostupňového orgánu verejnej správy, vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

5. Vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania správny súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že podľa § 167 ods. 1 SSP správny súd prizná žalobcovi voči žalovanému právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, ak má žalobca vo veci celkom alebo sčasti úspech. Podľa ods. 3 cit. ustanovenia správny súd môže tiež rozhodnúť, že náhradu trov konania celkom alebo sčasti neprizná, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Citované ustanovenie predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok. Ďalej uviedol, že dôvody hodné osobitného zreteľa zákon neuvádza ani exemplikatívne, a preto výklad týchto podmienok je na správnom súde, ktorý cit. ustanovenia aplikuje. Dôvodom hodným osobitného zreteľa odôvodňujúcim nepriznanie náhrady trov konania v tomto súdnom konaní plne úspešnému žalobcovi je skutočnosť, že žalobca nebol v konaní úspešný z dôvodov nezákonnosti napadnutého rozhodnutia uplatnených v žalobe, pretože žalobe nemohlo byť vyhovené zo žiadneho z dôvodov nezákonnosti napadnutého rozhodnutia uplatnených žalobcom v žalobe v lehote podľa § 181 ods. 1 SSP. Žalobca bol úspešný v konaní len preto, že v zmysle nového právneho predpisu, ktorý začal platiť až v priebehu tohto súdneho konania, bol správny súd povinný, keďže sa jedná o vec správneho trestania, prihliadnuť mimo žalobných bodov aj na to, že nebola dodržaná jedna zo zásad trestného práva, a to zásada aplikácie neskoršieho zákona, ak je pre páchatel'a priaznivejšia. V tejto súvislosti správny súd uviedol, že prvostupňový orgán verejnej správy i žalovaný v čase vydania rozhodnutia aplikovali na zistený skutkový stav veci platný a účinný zákon (zákon č. 82/2005 Z.z. v

znení účinnom do 31. decembra 2017) a v prípade, ak by v priebehu preskúmovacieho konania nebola prijatá nová právna úprava (novela zákona č. 82/2005 Z.z. úč. od 1. januára 2018), bola by žaloba žalobcu zamietnutá ako nedôvodná. Pre úplnosť správny súd uviedol, že žalobca síce podaním doručeným správne mu súdu 8. februára 2018 doplnil dôvody správnej žaloby a poukázal na okolnosť zániku trestnosti konania žalobcu, ktoré bolo orgánom verejnej správy posúdené ako nelegálne zamestnávanie, a to v dôsledku novelizácie § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z.z. s účinnosťou od 1. januára 2018, avšak zdôraznil, že žalobca tak urobil až po uplynutí dvojmesačnej lehoty na podanie správnej žaloby (§ 181 ods. 1 SSP). Dodal, že žalobca v zmysle § 183 SSP môže rozšíriť žalobu alebo doplniť správnu žalobu o ďalší žalobný dôvod alebo o ďalšie žalobné body len v lehote ustanovenej na podanie žaloby. Na toto podanie žalobcu preto správny súd nemohol prihliadať, resp. nemohol ho posúdiť ako doplnenie žaloby v zmysle § 183 SSP. Správny súd pritom umožnil účastníkom konania vyjadriť svoje stanovisko k použitiu § 167 ods. 3 SSP.

II.

Kasačná sťažnosť

6. Proti výroku rozsudku správneho súdu o náhrade trov konania podal žalobca (ďalej aj „sťažovateľ“) prostredníctvom advokáta v zákonom ustanovenej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a v konaní alebo pri rozhodovaní sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, navrhujúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok správneho súdu v napadnutej časti zrušil a vec vrátil správne mu súdu na ďalšie konanie.

7. Sťažovateľ mal za to, že právny záver správnych orgánov, že v danom prípade ide o nelegálne zamestnávanie, je z materiálneho hľadiska nesprávny. Zdôraznil, že účelom a cieľom zákona č. 82/2005 Z.z., vychádzajúc z dôvodovej správy k tomuto zákonu, je chrániť spoločnosť pred nelegálnou prácou a nelegálnym zamestnávaním, ako aj chrániť fyzické osoby, ktorým nelegálna práca prináša sociálnu neistotu. Ďalej dal do pozornosti, že z dôvodovej správy vyplýva, že cit. zákon má za cieľ odhaliť, zakázať a postihnúť také prípady, keď medzi zamestnávateľom a zamestnancom neexistuje pracovnoprávny vzťah založený pracovnou zmluvou alebo dohodou a zamestnávateľ neprihlásil zamestnanca do Sociálnej poisťovne, aby sa tak vyhol plateniu poistného.

8. Na to uviedol, že zámerom zákonodarcu určite nebolo kvalifikovať drobné porušenie poriadkovej povinnosti, spočívajúce v jednodňovom meškaní s prihlásením do poistného systému, keď zamestnávateľ sám dobrovoľne, bez žiadnych negatívnych následkov pre kohokoľvek, pred začatím kontroly príslušného zamestnanca do verejného poistného systému prihlásil, skutkovou podstatou nelegálneho zamestnávania. Doplnil, že skutková podstata nelegálneho zamestnávania je v zmysle komunitárnej úpravy mierená na zamedzenie nelegálneho zamestnávania cudzincov, teda na ochranu trhu EÚ pred nelegálnou migráciou a lacnou pracovnou silou, ktorá by nepoživala krytie verejnými poistnými systémami a pracovnoprávnou legislatívou a zároveň by odnímalala pracovné príležitosti občanom EÚ.

9. Súčasne zdôraznil, že žalobca v danom prípade riadne za zamestnankyňu od začiatku (od vzniku pracovného pomeru 1. novembra 2016 na základe pracovnej zmluvy zo dňa 30. októbra 2016) platil a odvádzal daň z príjmov a poistné do Sociálnej poisťovne a v čase uskutočnenia kontroly, ktorá sa začala dňa 15. novembra 2016, zamestnankyňa do Sociálnej poisťovne aj bola riadne nahlásená. Mal za to, že aj z takto vyloženej právnej úpravy jednoznačne vyplýva, že žalobca nie je subjektom, ktorý porušuje zákaz nelegálneho zamestnávania, pretože sa nevyhýba plneniu daňových a odvodových povinností voči štátu.

10. Žalobca ďalej poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Sžo/150/2015 zo dňa 28. júna 2017 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 6S/91/2015 zo dňa 7. septembra 2016, kedy boli rozhodnutia inšpektorátov práce zrušené a úspešným žalobcom boli priznané trovy konania. Žalobca zastával názor, že vzhľadom na existujúcu judikatúru by bol bez ohľadu na zmenu zákona v konaní úspešný. Odôvodnenie rozsudku správneho súdu v časti o náhrade trov konania sa žalobcovi javí ako príliš prísne, diskriminačné a formalistické, pretože správny súd nezohľadnil dôvody podanej

správnej žaloby ani existujúcu judikatúru v obdobných právnych veciach.

11. S ohľadom na uvedené namietal nesprávnosť záverov správneho súdu, že žalobné body sú irelevantné, teda podľa sťažovateľa neexistuje žiaden dôvod pre odchýlenie sa od základnej zásady upravujúcej rozhodovanie o náhrade trov konania. Mal za to, že skutok nemal byť sankcionovaný ani podľa predchádzajúcej úpravy, teda správne orgány ani v čase, keď rozhodovali o uložení pokuty, nemali postihovať žalobcu, ktorý sa následne musel brániť v súdnom konaní. Súčasne dal do pozornosti, že žalobcovi vznikli trovy aj v správnom konaní.

III.

Vyjadrenie žalovaného orgánu verejnej správy ku kasačnej sťažnosti

12. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalobcu navrhol, aby kasačný súd potvrdil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 24S/152/2017-94 zo dňa 31. júla 2018. Zároveň žiadal, aby žalobcovi nebola priznaná náhrada trov konania. Uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s rozhodnutím prvostupňového, ako aj odvolacieho správneho orgánu a považuje ich za skutkovo správne. Vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa porušenia zákazu nelegálneho zamestnávania mal žalovaný za to, že tento správny delikt je jednoznačne špecifikovaný vo výroku rozhodnutia prvostupňového orgánu tak, že identifikuje miesto, čas a spôsob spáchania správneho deliktu. Je teda vymedzená totožnosť skutku, čo pre ďalšie obdobie vylučuje možnosť jeho zámenny, ako aj možnosť opakovaného postihu za rovnaký skutok. Ďalej uviedol, že z popisu skutku vo výroku rozhodnutia je jednoznačné a nepochybné, akú povinnosť žalobca porušil, a teda že v konkrétnom čase využíval závislú prácu konkrétnej zamestnankyne, na základe konkrétne identifikovanej pracovnej zmluvy a porušil povinnosť prihlásiť zamestnankyňu v Sociálnej poisťovni pred začatím výkonu práce. V závere vyjadrenia zdôraznil, že správne orgány oboch stupňov postupovali v priebehu celého konania v súlade so správnym poriadkom a platnými právnymi predpismi, plne rešpektovali všetky práva žalobcu, vysporiadali sa s jeho námietkami a k jeho vyjadreniam zaujali v napadnutých rozhodnutiach relevantné stanovisko.

IV.

Právne názory kasačného súdu

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „kasačný súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal rozsudok správneho súdu v napadnutej časti z dôvodov a v rozsahu uvedenom v kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 1 a ods. 2 SSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť.

14. Predmetom kasačného konania v prejednávanej veci bolo posúdenie správnosti záveru správneho súdu, keď vo veci úspešnému žalobcovi nepriznal náhradu trov konania proti žalovanému aplikujúc § 167 ods. 3 písm. a/ SSP.

15. Predmetom súdneho prieskumu v prejednávanej veci bolo rozhodnutie č. PO/BEZ/2017/5184, O-555/2017 zo dňa 6. septembra 2017, ktorým žalovaný podľa § 59 ods. 2 Správneho poriadku zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Inšpektorátu práce Banská Bystrica č. 115/17-I.0/pok/r. IPBB_UPS/ROZ/2017/121 zo dňa 20. júna 2017, ktorým bola žalobcovi podľa § 19 ods. 1 písm. a/ zákona č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávani a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 125/2006 Z.z.“) uložená pokuta 2 500,- Eur za porušenie povinnosti podľa § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z.z. tým, že žalobca odo dňa 2. novembra 2016 využíval závislú prácu fyzickej osoby N. V., s ktorou mal založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu (pracovná zmluva so začiatkom pracovnoprávneho vzťahu odo dňa 1. novembra 2016), pričom do registra Sociálnej poisťovne bola prihlásená až dňa 2. novembra 2016 v čase o 13:30:28 h., teda nebola prihlásená do registra Sociálnej poisťovne pred začatím výkonu práce. Podľa evidencie pracovného času predloženej zamestnávateľom za mesiac 11/2016 zamestnankyňa začala pracovať po prvýkrát dňa 2.

novembra 2016 od 9. hodiny do 17. hodiny a podľa prihlášky RL FO do registra Sociálnej poisťovne bola zamestnávateľom prihlásená dňa 2. novembra 2016 až o 13:30:28 h.

16. Správny súd v odôvodnení rozsudku konštatoval, že správne orgány správne zistili skutkový stav veci a tento aj správne právne posúdili. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobca sa dopustil porušenia § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z.z. tým, že vo vzťahu k uvedenej zamestnankyni mal založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu, na základe pracovnej zmluvy zo dňa 30. októbra 2016, v ktorej bolo uvedené, že zamestnankyňa nastúpi do práce 1. novembra 2016, avšak bolo zistené, že prácu menovaná zamestnankyňa vykonávala odo dňa 2. novembra 2016, pričom do Sociálnej poisťovne ju žalobca prihlásil tiež až dňa 2. novembra 2016, a teda v čase rozhodovania prvostupňového správneho orgánu a aj žalovaného bola naplnená skutková podstata porušenia uvedenej povinnosti žalobcom.

17. Z odôvodnenia rozsudku správneho súdu tiež vyplýva, že v čase rozhodovania správneho súdu o podanej správnej žalobe nebolo možné skutkovú podstatu porušenia povinnosti žalobcom podradiť pod znenie § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z.z., účinného od 1. januára 2018, keď bolo preukázané, že žalobca dotknutú zamestnankyňu do Sociálnej poisťovne prihlásil v lehote do dvoch dní od začatia výkonu práce, a teda v čase rozhodovania správneho súdu nebolo možné konštatovať porušenie zákona č. 82/2005 Z.z. spôsobom uvedeným vo výrokovej časti prvostupňového rozhodnutia. Správny súd tak prihliadol k zákonnej úprave platnej a účinnej v čase rozhodovania o podanej správnej žalobe, nakoľko to bolo pre žalobcu priaznivejšie.

18. Vo vzťahu k výroku rozsudku o náhrade trov konania správny súd uviedol, že úspešnému žalobcovi nepriznal právo na náhradu trov konania z dôvodu hodného osobitného zreteľa, ktorý videl práve v zmene zákonnej úpravy (zákona č. 82/2005 Z.z.), kedy sa už po 1. januári 2018 konanie žalobcu nepovažovalo za nelegálne zamestnávanie.

19. Podľa § 167 ods. 1 SSP správny súd prizná žalobcovi voči žalovanému právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, ak mal žalobca vo veci celkom alebo sčasti úspech.

20. Podľa § 167 ods. 3 písm. a/ SSP správny súd môže tiež rozhodnúť, že náhradu trov konania celkom alebo sčasti neprizná, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

21. Zásada úspechu sa v správnom súdnom konaní premieta v ustanovení § 167 ods. 1 a 2 a § 168 SSP ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. Úspech vo veci správny súd vždy skúma, čo do právneho základu veci.

22. Zásada úspechu vo veci (tiež zásada zodpovednosti za výsledok konania) sa uplatní tak, že neúspešný účastník konania je povinný uhradiť v správnom súdnom konaní úspešnému účastníkovi trovy konania, ktoré mu vznikli. Musí ísť o trovy preukázané, odôvodnené, účelne vynaložené, a ktoré vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením správnou žalobou namietanej zákonnosti rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy, resp. v osobitných konaniach uplatňovaním alebo bránením práva. Procesný úspech sa určuje vo vzťahu k predmetu konania úspechom (víťazstvom) v konaní. Plný úspech v správnom súdnom konaní môže mať žalobca aj žalovaný. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrokom meritórneho rozhodnutia jeho žalobnému návrhu vyhovel v plnom rozsahu. Žalovaný má plný úspech v správnom súdnom konaní, ak bola žaloba žalobcu v celom rozsahu zamietnutá.

23. Ustanovenie § 167 ods. 3 písm. a/ SSP predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 167 ods. 1 a 2 a § 168 SSP). Podľa § 167 ods. 3 písm. a/ SSP správny súd neprizná celkom alebo sčasti náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Znamená to, že správny súd nemusí zaviazat' neúspešného účastníka konania nahradiť trovy konania úspešnému účastníkovi. Použitie tohto ustanovenia preto negatívne dopadá na účastníka konania, ktorý by inak mal právo na náhradu trov konania. Z toho dôvodu musí aplikácia daného ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam

konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter.

24. Ustanovenie § 167 ods. 3 písm. a/ SSP má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda inými slovami, na dosiahnutie spravodlivosti pre účastníkov konania pred správny súdom, pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a jeho výsledok.

25. Dôvody hodné osobitného zreteľa (ani výnimočné okolnosti) zákon neuvádza, a to ani exemplifikatívne. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu správneho súdu. V zmysle ustálenej judikatúry (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2MCdo 17/2009, sp.zn. 5Cdo 67/2010, sp.zn. 3MCdo 46/2012) v prípade § 167 ods. 3 písm. a/ SSP ide o ustanovenie, podľa ktorého je správny súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci (ne)existujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri ustanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnúť. Povinnosťou správneho súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania je vždy vychádzať z konkrétnych okolností daného prípadu.

26. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania (napr. žaloba v sociálnych veciach) alebo určitej procesnej situácii (napr. zmena zákonnej úpravy alebo zmena judikatúry). Pokiaľ správny súd vzhľadom na dôvody hodné osobitného zreteľa musí aplikáciu tohto ustanovenia vždy náležite odôvodniť (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžsk/15/2018 z 04.12.2018).

27. S poukazom na uvedené, vychádzajúc z rozsahu a dôvodov žaloby, okolností prejednávanej veci a z rozhodnutia správneho súdu, ktorý vychádzajúc z vykonaného dokazovania dospel k záveru, že v preskúvanom prípade, v čase rozhodovania prvostupňového správneho orgánu a žalovaného, bola zo strany žalobcu naplnená skutková podstata porušenia povinnosti podľa § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z.z., sa kasačný súd stotožnil s právnym názorom správneho súdu, ktorý napriek vecnému úspechu v konaní nepriznal žalobcovi právo na náhradu trov konania proti žalovanému aplikujúc § 167 ods. 3 písm. a/ SSP, keď dôvod hodný osobitného zreteľa vzhľadom na zmenu zákonnej úpravy (zákona č. 82/2005 Z.z.). Správny súd žalobou napadnuté rozhodnutie zrušil z dôvodu, že v čase jeho rozhodovania nebolo možné konštatovať porušenie zákona č. 82/2005 Z.z. spôsobom uvedeným vo výrokovvej časti prvostupňového rozhodnutia, a teda správny súd v čase rozhodovania vo veci prihliadol na zákon č. 82/2005 Z.z., účinný od 1. januára 2018, nakoľko to bolo pre žalobcu priaznivejšie. K zrušeniu žalobou napadnutého rozhodnutia žalovaného a správneho orgánu prvého stupňa tak došlo z iného dôvodu ako namietal žalobca v žalobe. Kasačný súd preto vyhodnotil námietku žalobcu, že ani v čase, keď správne orgány rozhodovali o uložení pokuty, nemali za uvedený skutok žalobcu postihovať, nakoľko ani podľa prechádzajúcej právnej úpravy nemal byť skutok sankcionovaný, ako neopodstatnený.

28. Pokiaľ žalobca v kasačnej sťažnosti poukazoval na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Sžo/150/2015 zo dňa 28. júna 2017, k tomuto kasačný súd uvádza, že tento nie je možné v prejednávanej veci aplikovať, nakoľko najvyšší súd v predmetnej veci zrušil rozhodnutie žalovaného a správneho orgánu prvého stupňa z dôvodu, že správne orgány si nezapamätali relevantné skutočnosti pre vydanie rozhodnutí vo veci, z ktorého dôvodu najvyšší súd považoval ich rozhodnutia za predčasné. Rovnako aj v prípade rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 6S/91/2015 zo dňa 7. septembra 2016 ide o odlišné okolnosti, kedy krajský súd po preskúmaní žalobou napadnutých rozhodnutí dospel k záveru, že správne orgány v danom prípade nedostatočne zistili skutkový stav na riadne posúdenie veci, nakoľko z doposiaľ zadovážených skutkových zistení vyplývajúcej z administratívneho spisu, nie je možné ustáliť záver, že žalobca sa dopustil zákazu nelegálneho zamestnávania fyzickej osoby podľa § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z.z.

29. Ako neopodstatnenú vyhodnotil kasačný súd aj námietku žalobcu, že za vznik súdneho konania je zodpovedný žalovaný. Kasačný súd v tejto súvislosti uvádza, že k zmene zákona č. 82/2005 Z.z. došlo s účinnosťou od 1. januára 2018, t.j. až po podaní žaloby žalobcom na súd. Navyše, správny súd

konštatoval, že v čase rozhodovania prvostupňového správneho orgánu a aj žalovaného bola skutková podstata porušenia uvedenej povinnosti žalobcom naplnená a že správne orgány správne zistili skutkový stav veci a tento aj správne právne posúdili.

30. S prihliadnutím na uvedené okolnosti prejednávanej veci by bolo podľa názoru kasačného súdu neprimerane tvrdé zaviazať žalovaného povinnosťou nahradiť trovy konania žalobcovi, ktorý bol vo veci úspešný z dôvodu zmeny zákonnej úpravy.

31. Námietky žalobcu vyhodnotil kasačný súd ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť rozhodnutia správneho súdu v napadnutej časti o nároku na náhradu trov konania. Z uvedeného dôvodu kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobcu podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

32. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že žalobcovi (sťažovateľovi), ktorý v kasačnom konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a zároveň ich náhradu nepriznal ani žalovanému, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 SSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.